

Dej, ó, milý náš Pane, ať hřivnu víry, jež od Tebe máme, z milosti též pro tě užíváme. Amen.

(Četba textu Lukáš 19,11-28)

(Dvojctihodní¹ bratři a dvojctihodné sestry), milé sestry a milí bratři...

Co myslíte, nepořídím dnes právě jako onen třetí služebník z textu, jenž je základem našeho dnešního kázání? Vždyť mi byla svěřena hřivna theologie a dnes mám v tomto kázání vydat počet: Studentský farář ukázal, že jemu svěřená hřivna přinesla užitek dobře desetinásobný; ostatní, kdo zde kázali, rozmnožili jim svěřenou hřivnu přinejmenším alespoň pětkrát; ale co teď já, vystrašený student? Možná by bylo lépe, abych to rovnou zabalil, „však jsem poznal, že jste shromáždění přísné“, vzal svou hřivnu a svěřil ji tomu, kdo

1 Starý to titul evangelických duchovních, viz 1. Tím 5,17 :-)

jich už deset má: Honzo, máš pro tento případ připravené náhradní kázání? Jenže, zatím přišli na řadu jen tři služebníci z deseti, a sedm jich stále zbývá – sedm, posvátné číslo, které značí plnost – tam náležíme, vy i já, tam se máme počítat a to tré služebníků, s nímž již bylo zúčtováno, nám má být příkladem!

Milé sestry a milí bratři! Evangelista Marek toto podobenství o hřivnách nezná, starocírkevní perikopy se mu vyhýbají, a dokonce i veliký Karl Barth, jenž jinak napsal všechno, na tento text, zdá se, nikdy žádné kázání nenapsal, jak se mi alespoň jeví po průzkumu jeho kazatelského díla...

Ježíše zastihujeme spolu s jeho učedníky dobrými, špatnými, anebo falešnými v situaci těsně před vjezdem do Jeruzaléma, v situaci před pověstným zlomem, a nejde přitom jen o nešťastný konec jednoho dílu některých komentářů², jenž naši perikopu rozděluje do dvou knih (dílů), ale šev mnohem výraznější:

2 Třeba EKK, tedy *Evangelicko-katolický komentář*.

celá desetiletí a pouhých několik dní; pohyb na okraji společnosti a pohyb v kulturním centru; místa pochybné zbožnosti a středobod pravověří; pobyt na venkově a pobyt ve (velko)městě; z jistého hlediska politická agitace a revoluce; Ježíš jako vzor či ten, koho lze napodobit jen stěží; či pro naši fakultu, byť si trochu nešťastně, ethika a dogmatika! A samo sebou se vnutí otázka, nemohl by konec nastat právě tu, vždyť by se to mnohým theologům zamlouvalo, vždyť by to byl kýžený *happy end* a my bychom mohli tleskat...

„Byl blízko Jeruzaléma a oni mínili, že Boží království se má projevit, ba dokonce zjevit, ihned!“

Našemu příběhu bezprostředně předchází líčení o velikém zázraku, o tom, že Ježíš dokázal oslovit vrchního celníka Zachea³, synonymum to arcihříšníka a kolaboranta, jemuž Pán mocně řekl: *„Dnes přišlo spasení do tohoto domu!“* Velmi silná slova zazněla

3 Narážka na Halíkovu *Oslovit Zachea...*

před vstupem do Jeruzaléma, není se co divit, že si Kristovi učedníci od vstupu tam mnoho slibovali: Dobří Pánovi učedníci očekávali zázračný příchod a prolomení se Božího království na zem; ti, špatní čekali politickou revoluci, vyhnání Římanů a obnovení davidovského království a možná nastolení jakéhosi náboženského komunismu; nu, a falešní učedníci, ti mínili, že se budou rozdávat penízky, úřady a hodnosti, vždyť „malý“ zádavek měli již v Zacheovi, jenž rozdal půl velkého jmění.

„Jistý urozený člověk se vypravil do daleké země dosíci království a vrátit se!“

Na to, že Ježíš vyprávěl příběhy, bylo jeho posluchačstvo uvyklé, byli jeho učedníci zvyklí, jsme my theologové navyklí; ovšem tento příběh s sebou již od samého počátku nese podivnou pachut⁴, brnkaje na strunu tehdejší

4 Ačkoli v našich podmínkách by šlo spíše o pohádku o hloupém Honzovi, jenž vyšel do světa s ranečkem buchet...

smutné politické reality... Malý státeček dlící ve stínu velkého a mocného souseda, vlastně už cosi jako jeho gubernie... Aby někdo v tehdejší Judsku došel královské koruny, musel se vypravit do Říma, dostatečně tam podmáznout zhýralý korupční úřední aparát, a nakonec na svou stranu získat přízeň vrtkavého císaře... Tak to udělali přeživší potomci Heroda Velikého Archelaos a Antipas... Oba získali právo vládnout, obě jejich vlády však dopadli špatně a do Judska přišli bezvýznamní římsí úředníci – prokurátoři, kteří se tam zde hleděli patřičně obohatit.

Umně to Ježíš tne do živého a sype sůl do otevřených ran: Tak vy si opravdu myslíte, že se o vás rozhoduje v Jeruzalémě? Ó, nikoli, vždyť dobře víte, že se o vás již léta rozhoduje úplně někde jinde! Proč by mělo přijít Boží království právě sem a právě teď? Ne, o Božím království se v Jeruzalémě vskutku nerozhoduje, ovšem nerozhoduje se o něm ani v Římě, ani v Bruselu, ani tu v Praze, natožpak tu

na fakultě... Znázorňovat se nebude, penízky bez práce se rozdělovat nebudou, revoluce se nekoná a žádnou theologickou ethiku nikdy nenapíše!

„Poslal svých deset služebníků, dal jim deset hřiven a řekl jim: Jednejte s tím potud, pokud nepřijdu!“

Pán z našeho příběhu není žádný náramný boháč, má jen deset hřiven⁵, což na státní rozpočet rozhodně nevydá, nemá ani sdostatek času, a tak je nucen pracovat s tím, koho má aktuálně k dispozici – má deset sluhů a právě deset hřiven – dá tedy každému služebníku jednu a snažte se! Již staří církevní otcové dobře věděli, kdo ten vzdálivší se Pán je, Albert Veliký to říká jasně: *„Je to na nebe vstoupivší Kristus, který je bezejmenný, neboť jeho jméno nemůže být vysloveno, nikdo jej nezná!“* Ježíš sám tedy říká: Pracujte pro mou věc, dokud se nevrátím! Věříš mi? Tu tedy máš

5 Jde o mnohem menší míny, nikoli o talenty známé z paralely u Mt 25.

hřivnu evangelia a čiň se!

„Jeho občané ho nenáviděli a poslali mu v patách poselstvo, které říkalo. My nechceme, aby nad námi vládl!“

Podobné poselstvo kdysi vyslala i židovská velerada... Tu začíná jít o život, neboť služebníci mají pracovat v prostředí, jež jim je doslova nepřátelské, v prostředí, které jejich pána a je vůbec nechce... K čemu jsme na universitě a máme v ní vůbec být, když neděláme žádnou v byznyse užitkovatelnou vědu a většina národa, ví-li vůbec, co je theologie, ji má za pavědu? Máme být fakultou, když naše příprava zde církvi nestačí a v církvích, kde již beztak povětšinou káží laici, by přece lépe posloužil jakýsi seminář neb vyšší škola ministrantská? Máme se scházet tu v temnotě sklepení, když nás ani zdejší na světle nechtějí? Máme vůbec být jako křesťané, když se dnes již ani ono Masarykovo „Není vás slyšet“ více neozývá? Máme mít sbory, které se stávají stále více mateřskými centry, jak

podotýká docent Vokoun, když by takovouto společenskou funkci lépe zastal třeba spolek zahrádkářů?

„A stalo se, když se vrátil (...) dal zavolat své služebníky (...) aby poznal, co zařídili.“

A ono to v té vzdálené zemi přes všechna negativní očekávání a prognózy nakonec vyšlo! Překvapení, zázrak, paradox! Pán se vrací domů již jako Král, tedy s mocí, a jme se účtovat. Žijeme ještě vůbec v eschatologickém očekávání brzkého příchodu Páně, přemýšlíme o tom alespoň v adventu, jenž se nám blíží – skutečně se ten člověk, co před tisíci lety zmizel kdesi v Jeruzalémě vrátí a bude účtovat? Bude to překvapení příjemné, příjemné méně či fatální zaskočení (?); budeme umět a svedeme, jako tato fakulta, alespoň předložit účetní knihy v pořádku ke kontrole, i když budeme v červených číslech?

První služebník byl předvolán ku kontrole a hle, jeho hřivna vynesla

desetinásobek – povšimněme si – nikoli služebník vydělal, ale hřivna vynesla! U druhého služebníka se děje podobně, jen výnos je menší, toliko pětinasobný, výsledek se neděje přes kopírák, je závislý na mnoha okolnostech – všichni nejsme a nemůžeme být hvězdami svého oboru a ani se to po nás nežadá!

„Třetí přišel a povídá: Pane, hle, tvoje hřivna, již jsem měl uloženou v šátku! Věděl jsem totiž, že jsi člověk přísný, bereš to, cos nedal, a sklízíš to, cos nezasel!“

Třetí služebník se však místo aktivní činnosti zašil a čekal, až jak to celé dopadne... Jaký to špatný theolog, i přesto, čeho se mu dostalo, našel místo Spasitele pouze a jen zlaté tele. - Tohle přece není „θεολογια“ - řeč o Bohu, nýbrž podivná „θανατολογια“ - řeč o smrti: Tento člověk nepoznal a nepochopil, co je Evangelium, a tak jej ani nehlásal.

Tento theolog zaměnil, po lutersku řečeno, evangelium za zákon; ospravedlnění

za sebe-spravedlnost; odpuštění za trest. Co mu zbylo z Boha? Jen karikatura, toliko zlý a přísný Soudce, strašidlo neb noční běs či superego (nadjá), jehož požadavkům rozhodně nelze dostat. Měl starost o pána, o svěřenou hřivnu..., ovšem hlavně o sebe – na to se upnul a to se mu stalo bohem, to mu bylo bůh... Mrtvý bůh, Nikdo – nihilismus, ateismus, agnosticismus – sem právě vede špatná theologie, theologie bez víry, theologie, která si hledí sebe a jež nikdy neslyšela Evangelium, theologie, která není theologií...

„Přesně podle tvých slov tě budu soudit (...) proč jsi nedal mé peníze alespoň směnárníkům a já bych získal úrok?“

Z úst Páně se ozývají slova ostré ironie, pokud jsi tak neschopný, mohl přece to, co jsem ti dal svěřit jiným, aby pracovali za tebe... Jenže ona za tím třetím služebníkem stojí jen jeho pýcha, neboť celou dobu mínil, že dělá dobře... A chybějící eschatologie služebnickovy vlastní theologie se stává hrůznou skutečností...

„Říkám vám, že tomu, kdo má, bude dáno a kdo nemá, tomu bude odňato i to, co má! Ale tyto mé nepřátele, kteří mne nechťeli za krále nad sebou, (...) popravte (...) Když to řekl, vydal se na cestu a stoupal k Jeruzalému.“

Kdo nepracuje s tím, co má, o vše přijde; kdo ve víře neuchopí to, co je mu nabízeno, přijde úplně o všechno! Nás všechny čeká soud a hroživá jsou jeho slova – špatný theolog zle skončil, ovšem falešní služebníci končí snad ještě hůře, je soud opravdu překvapí, zaskočí a zděsí!

Milí Kristovi přátelé! Těmi služebníky jsme také a právě my theologové, ano, to je ta role k níž se tu připravujeme a pro níž se zde vzděláváme a jež se nám postupně odmyká. Ve víře je nám toho hodně svěřeno – Kristovo Evangelium – a my máme jít, nehledíce na sebe a zvěstovat ho, veřejně ho hlásat a pustit ho mezi lidi, i když možná máme pocit, že jsme slabí a že to nesvedeme, přece se nemáme strachovat a obávat, neboť ono si to svede

s námi, ježto nepracujeme my, nýbrž Evangelium samo v nás a s námi. Proto si rovněž nemáme zakládat na tom, co se domníváme mít, a uzavírat to do konfesijní, fundamentální či elitní konzervy.

S tímto vědomím, s touto radostnou vírou, můžeme vykročit k Jeruzalému, k Novému Jeruzalému posledního soudu, jelikož nás tam nečeká toliko smutný konec, nihilismus a Boží smrt kříže, nýbrž radost neděle vzkříšení.

Tu je hřivna - ! Jděme tedy!

Amen!